

בית משפט לענייני משפחה בטבריה

תמ"ש 15955-06-17 פלונית נ' אלמוני

בפני כב' השופט ארנון קימלמן

התובע

פלוני

ע"י ב"כ חיים אייזנקוט

נגד

הנתבע

1. אלמוני

ע"י ב"כ עו"ד ציפי אוחנה ועו"ד פנינה ואלרי
 2. מינהל מקרקעי ישראל
 מושב...

כתבי עת:

סמדר אוטולונגי, "ההסדרים המשפטיים בנוגע לירושת משק במושב עובדים", עיוני משפט, ט (תשמ"ג-תשמ"ד) 469

ספרות:

נינה זלצמן **מעשה בית דין בהליך אזרחי (1991)** (מיכאל בר זוהר **בן גוריון**

חקיקה שאוזכרה:

תקנות האגודות השיתופיות (חברות), תשל"ג-1973: סע' 1(א), 3א
 חוק הירושה, תשכ"ה-1965: סע' 114

מיני-רציו:

* יש לדחות טענות התובע לביטול מינויו של הנתבע כבן ממשיך בנחלה מחמת השתק פלוגתא, השתק שיפוטי וכן לגוף הטענות. יחד עם זאת התקבלה הטענה החלופית בדבר קיומו של הסכם משפחתי באשר לזכויות התובע בבית המגורים כבר רשות בלתי הדייר. כן חייב ביהמ"ש את הנתבע לפעול להשלמת רישום הזכויות בנחלה על שמו ופיצול מגרש המגורים מהנחלה, בכפוף להסכמת הגורמים הרלבנטיים.

- * אגודות שיתופיות – מושב – בן ממשיך
- * אגודות שיתופיות – מושב – נחלה
- * אגודות שיתופיות – מושב – פיצול מגרש מנחלה
- * חוזים – אכיפה – הסכם פנים משפחתי
- * בתי-משפט – מעשה-בית-דין – השתק פלוגתא
- * בתי-משפט – שימוש לרעה בהליכי בית-משפט – השתק
- * מקרקעין – זכויות במקרקעין – רישיון בלתי הדייר

שתי תביעות בין אחים המתגוררים בבתי צמודים בנחלה, האחת תביעה לביטול מינוי הנתבע 1 כבן ממשיך ולחילופין לפיצול המגרש עליו בנוי ביתו של התובע מהנחלה, לחילופי חילופין, להצהיר כי התובע וצאצאיו הם ברי רשות בלתי הדירה בבית המגורים. השניה תביעה שהגיש הנתבע 1 לסילוק ידו של התובע מביתו בנחלה. רקע: הנתבע 1 מונה בידי האם כבן ממשיך ואילו התובע קיבל רשות מאמו לבנות את ביתו בסמוך לבית האם המנוחה. מאחר ולא היה ניתן לבנות בית מגורים נוסף על הנחלה, סוכם בין הצדדים לבין המנהל כי ביתה הסוכנותי הישן של האם המנוחה ייהרס, והיא תעבור להתגורר עם התובע ורעייתו (כיום גרושתו) בבית החדש. תוך כדי בניית הבית פרץ סכסוך בין האם לרעייתו דאז של התובע והאם נותרה להתגורר בבית הסוכנותי הישן. בהמשך פרץ סכסוך בין התובע לרעייתו, ובמסגרת פסק דין בתובענה למתן סעד הצהרתי ופירוק שיתוף שהוגשה ע"י רעייתו של התובע כנגד התובע וכנגד הנתבע 1 (תמ"ש 5623/05), נקבע כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך בנחלת אימו. עוד נקבע כי לתובע ולרעייתו לשעבר קיימות זכויות בלתי הדירות בבית אותו בנו בנחלה, ולכן על התובע והנתבע 1 לפצות את הגב' ... במחצית ערך בניית הבית. לימים בשל פעולות גבייה בהן נקטה הגב' ... הוטל עיקול ברישום על זכויותיו של הנתבע 1 בנחלה לטובתה. בעקבות אותו עיקול פרץ סכסוך בין התובע לנתבע 1 ובהמשך לו הוגשו התביעות שבכותרת.

ביהמ"ש לענייני משפחה קיבל את תובענת התובע באופן חלקי מהטעמים הבאים:

בנידון דידן, סוגיית הבן הממשיך כבר הוכרעה בתמ"ש 5623/05, ואף נקבעו זכויותיו של התובע לרשות בלתי הדירה בבית שבנה בנחלה.

קביעת ביהמ"ש בפסק הדין בתמ"ש 5623/05 באשר להעמדת הנתבע 1 כבן ממשיך, מגבשת וממלאת את כל 4 התנאים לקיומו של מעשה בית דין מסוג השתק פלוגתא ולפיכך, התובע מושתק בהשתק פלוגתא מלטעון כנגד זכויותיו של הנתבע 1 בנחלה כבן ממשיך.

ואולם גם אם תרצו לומר כי בנדון לא חל השתק פלוגתא ומעשה בית דין מטעם כזה או אחר, הרי שעל אף שכך יש לדחות טענות התובע מטעמים של "מניעה שיפוטית" או "השתק שיפוטית". שכן חזרתו של התובע מאמירותיו והצהרותיו בתמ"ש 5623/05 באשר לזכויות הנתבע 1 כבן ממשיך בנחלה וטענתו כעת כי מינויו של הנתבע 1 כבן ממשיך בוטל, הינה בניגוד לעקרונות תום הלב בסיסיים בהן מחויב בעל דין לנהל את תביעותיו.

בנוסף, יש לדחות טענות התובע לביטול מינויו של הנתבע כבן ממשיך אף לגופן. הן בהתאם למסמכים והראיות שהובאו בפני ביהמ"ש והן ממכתב הסוכנות מיום ... עולה כי הנתבע 1 מונה כבן ממשיך ביום ... ומינויו לא בוטל. יש לציין כי רישום הנתבע 1 כבן ממשיך לא הושלם.

זכויות התובע בנחלה כבר רשות בלתי הדיר: הפסיקה קבעה כי הסכם פנים משפחתי תקף בין בני המשפחה ויכול להקים או לבסס תרופות של פיצויים חוזיים או מניעות מלטעון לבטלותו. כל זאת, רק בין בני המשפחה בלבד ואילו במישור היחסים החיצוני אותו הסכם פנים משפחתי לא יהיה בר אכיפה בשל מגבלת העבירות של הסכם המשבצת. עוד נקבע כי ניתן להכיר במערכת הסכמית פנים משפחתית שבאה לקיים את רצון הצדדים וההסכמות שהיו ביניהם, ומכל מקום אין להתעלם ממערכת זו אף אם היא לא ניתנת ליישום או לרישום.

בנידון אין חולק כי בין בני המשפחה היה קיים הסכם פנים משפחתי בו סוכם בין האם המנוחה וילדיה כי התובע יבנה את ביתו בנחלה. יתרה מזאת בפסק הדין בתמ"ש 5623/05 נקבע כי "הסכמתם של האם המנוחה ו... לאפשר את מגורי בני הזוג, מוסקת מכלל לא ולא בהסכם כתוב". עוד נקבע שם כי הגב' ... הוכיחה קיומה של התחייבות כלפיה וכי בעקבות אותה התחייבות נוצרה בקרבה ציפייה לגיטימית כי הבית ישמש אותה ואת ילדיה ובשל כך נקבע כי לבני הזוג ניתנה רשות בלתי הדירה להתגורר בבית.

כאשר מתעוררת בפני ביהמ"ש טענה בדבר ביטול רישיון במקרקעין, ומתבקש סילוק ידו של בעל הרישיון מהמקרקעין, על ביהמ"ש לבחון את כוונת הצדדים לרישיון, תנאי הרישיון, בציפיות שיצר בעל המקרקעין בבעל הרישיון, במידת הסתמכותו של בעל הרישיון ובזנק שנגרם לו עקב כך.

לעמדת ביהמ"ש, עצם מגוריו של התובע בדירה במשק משך תקופה כה ארוכה של 33 שנים ברציפות יצרה ציפיות והסתמכות ומעמד של בר רשות מכלל. חזקה היא כי מי שמחזיק בנכס ונוהג בו מנהג בעלים באין מוחה ובאין מפריע, כבענייננו, הוא הבעלים של הנכס. חזקה זו אומנם ניתנת לסתירה, אך בענייננו חזקה זו לא נסתרה. התנהלות האחים לאורך השנים תומכת בהסכם המשפחתי באשר לזכויות התובע בבית המגורים.

ביהמ"ש שוכנע מהראיות כי אכן הייתה התחייבות של הנתבע 1 כלפי התובע לפיצול המגרש בו נמצאת דירת התובע מהנחלה וזאת בתמורה לכך שהתובע יסלק את החוב כנגד הנתבע בלשכת ההוצאה לפועל (כאמור בתמ"ש 5623/05 חויבו התובע והנתבע 1 לפצות את הגב' ... במחצית ערך בניית הבית). התכחות הנתבע 1 להתחייבות על יסוד הטיעון שהחוב שולם על ידו צריכה להתבסס על יסוד דיני תום לב והשתקים שיפוטיים. כל זאת, בפרט לאור המצג ארוך הטווח שיצר הנתבע 1 בפני התובע ולאור מגורי התובע במשק במשך 33 שנים.

פיצול המגרש מהנחלה: באשר לטענת התובע כי יש להורות על פיצול המגרש כך שביתו של התובע על חצרו יופרד והזכויות יירשמו על שמו במנותק מביתו של הנתבע 1, הרי שהתובע הפנה אל הוראת מנהל מקרקעי ישראל – הוראת אגף חקלאי מספר 62, המפרטת את מדיניות המנהל בעניין הפרדת מגרש למגורים מתוך נחלה. בכתב ההגנה מטעם רשות מקרקעי ישראל נטען כי הכרעה לעניין פיצול המגרש מהנחלה ניתנה בתמ"ש ... ולכן מדובר במעשה בית דין, עוד נטען כי לא ניתן לפצל את הנחלה.

ברם, מדברי ביהמ"ש בפסק הדין בתמ"ש ... , לא עולה כי נקבע ממצא פוזיטיבי ביחס לסוגיית פיצול המגרש מהנחלה ולכן נדחתה הטענה כי קיים השתק פלוגתא או מעשה בית דין. מעבר לדרוש, הוער כי נקבע בפסיקה כי "אין משתיקים בעל-דין מפאת מעשה בית-דין שהיה, מקום שהדבר אינו מתיישב עם דרישת הצדק". לפיכך במקרה זה אף אם הייתה מתקבלת טענת מעשה בית דין הרי שהיא לא תעלה בקנה אחד עם דרישת הצדק.

בהמשך לכך ביהמ"ש קובע כי הוראת אגף מס' 62 מאפשרת לפצל את המגרש מהנחלה בתנאים מסוימים, בהתאם לבקשה שמגיש הבן הממשיך ובהתקיים תנאים נוספים. בהקשר זה צוין כי ככל והבן הממשיך לא מגיש בקשה כאמור ישנם מקרים בהם נכון וראוי שביהמ"ש יחייב את הבן הממשיך לפעול לפיצול המגרש בנחלה.

בנידון דידן ראוי ונכון לחייב את הנתבע 1 לפעול להשלמת רישום הזכויות בנחלה על שמו ופיצול מגרש המגורים מהנחלה, כאשר מובהר בזאת כי פיצול המגרש מהנחלה הינו בכפוף להסכמת הגורמים הרלבנטיים כולל המינהל ואגודת המושב.

אשר על כן, ולאור האמור לעיל, והואיל ובתמ"ש 5623/05 נקבעו זכויותיו של הנתבע 1 כבן ממשיך בעוד שזכויותיו של התובע נקבעו כבר רשות בלתי הדירה לכל ימי חייו, נפסק כי יש לבצע איזון בין הכספים ששולמו לתיק ההוצאה לפועל ע"י התובע והנתבע 1 בעבור הבית הנוסף שנבנה על הנחלה; יחד עם זאת, מובהר כי ככל ויתאפשר לבצע את פיצול המגרש מהנחלה, תוך שלוש שנים מיום השלמת העברת הזכויות בנחלה על שם התובע, כך שהתובע יקבל את הזכויות על ביתו בנחלה אזי יהיה על התובע לשלם לנתבע 1 את מלוא הסכום ששולם על ידי הנתבע 1 לגב' ... במסגרת תיק ההוצאה לפועל החל ממועד התשלום בפועל בתוספת הפרשי הצמדה; מנגד, ככל שלא יפוצל המגרש מהנחלה, תוך שלוש שנים מיום השלמת העברת הזכויות בנחלה על שם התובע, הרי שלאחר גמר ימיו ושנותיו של התובע, בית המגורים של התובע יישאר בחזקתו של הבן הממשיך, דהיינו הנתבע 1, ולכן יהיה על הנתבע 1 לשלם לתובע, במועדים שפורטו, את מלוא הסכום ששולם על ידי התובע לגב' ... במסגרת תיק ההוצאה לפועל, לרבות כל חוב נוסף מכוח פסק הדין בתמ"ש ..., בתוספת הפרשי ריבית והצמדה.

פסק דין

ההליכים

להלן הכרעתי בשתי התביעות שניטושו בפניי בעניינם של הצדדים:

הראשונה, תביעה הצהרתית אשר הוגשה ע"י מר ... (להלן: "התובע") כנגד אחיו מר ... (להלן: "הנתבע") ונגד רשות מקרקעי ישראל (להלן: "הנתבעת 2") ביום 7.6.17 (תמ"ש 15955-06-17);

השניה, תביעה למתן סעד הצהרתי, צו עשה לסילוק יד וצווי מניעה קבועים אותה הגיש הנתבע מר ... (כאן) כנגד התובע מר ... ביום 17.1.18 (תמ"ש 40802-01-18).

רקע עובדתי בקצירת האומר

1. התובע והנתבע הינם אחים המתגוררים בבתיים צמודים בנחלה מס' ... ב ..., הידועה כגוש ... (להלן: "הנחלה").
2. הנתבע מס' 2 הינו מנהל מקרקעי ישראל והוא הבעלים של הקרקע (להלן: "המנהל"). המנהל התקשר בחוזה תלת צדדי עם הסוכנות היהודית ועם ועד האגודה השיתופית של ... (הגורמים המיישבים) ולמעשה החכיר את אדמות המושב באמצעות חוזים תקופתיים ומתחדשים (להלן: "הסכם משבצת").
3. בהתאם לסעיף 18 א. להסכם המשבצת, האגודה קיבלה את המקרקעין מיידי הסוכנות כבת רשות, וחברי האגודה הינם ברי רשות בנחלותיהם והם כפופים להסכם המשבצת.

4. ההורים המנוחים של התובע והנתבע קיבלו את הזכויות בנחלה מסוג "בר רשות". לאחר פטירת האב המנוח, הזכויות בנחלה נרשמו על שם האם המנוחה בלבד.
5. ביום ... הגישה האם לסוכנות כתב מינוי חתום ולפיו מינתה את בנה הנתבע 1 "כבן ממשיך" בנחלה. על יסוד כתב מינוי זה, רשמה הסוכנות היהודית ביום ..., את הנתבע 1 כ"בן ממשיך".
6. לאחר שהושלם מינויו של הנתבע 1 כבן ממשיך, הגיש הנתבע 1 בקשה לקבלת היתר לבניית בית במושב והאישור ניתן לו ביום ... לאחריו החל הנתבע 1 בבניית ביתו.
7. במהלך שנת ... ניתן היתר לבניית בית נוסף בנחלה, בכפוף לכך שהבית הסוכנותי הישן בו התגוררה האם המנוחה ייהרס. התובע ואשתו לשעבר הגבו' ... (להלן: "...") עברו להתגורר בבית האם הסוכנותי הישן עד לסיום בניית הבית החדש תוך שסיכמו כי האם המנוחה תעבור להתגורר איתם.
8. בעקבות סכסוך שפרץ בין הגב' ... לאם המנוחה, האם המנוחה נותרה להתגורר בבית הסוכנותי הישן ואילו התובע ו... עברו להתגורר בבית החדש שנבנה בנחלה.
9. האם המנוחה הלכה לבית עולמה בשנת ..., והבית הסוכנותי הישן נהרס בשנת ..., דהיינו כשנה לאחר מותה.
10. בשנת ... פרץ סכסוך בין התובע לבין הגב' ..., והתנהלו ביניהם הליכים משפטיים.
11. בפסק דינה של כב' השופטת אתי בודהנה במסגרת תיק תמ"ש ... נפסק כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך בנחלת אימו. עוד נקבע כי לתובע ולרעייתו לשעבר קיימות זכויות בלתי הדירות בבית אותו בנו בנחלה וכי על התובע והנתבע 1 לשלם לגב' ... מחצית משווי בית המגורים ששימש את בני הזוג על הנחלה ללא שווי המגרש (להלן: "פסק הדין בתמ"ש ...").
12. לימים, ולאחר שלא שולם החוב לגב' ..., הוטל עיקול ברישום על זכויות הנתבע בנחלה במסגרת תיק הוצאה לפועל, דבר שהוביל לסכסוך בין התובע לנתבע 1.

טענות התובע

13. לטענת התובע לאחר שהוקנתה הרשות להוריו המנוחים לגור ולהשתמש בנחלה ... לצרכי חקלאות תפסו הוריו המנוחים את הקרקע, בנו בה את ביתם, ילדו את ילדיהם ונותרו להתגורר בה עד יומם האחרון.
14. אבי המשפחה נפטר בטרם עת ואחיו הבכור נכנס בנעלי האב ודאג לאימו ולאחיו.

15. התובע והנתבע 1 ביקשו לבנות את ביתם בנחלה. הנתבע 1 מונה כבן ממשיך לצורך קבלת האישור. הנתבע 1 החל לבנות את ביתו בנחלה, ואילו התובע קיבל רשות מאמו בהוראת ועזרת אחיו הבכור ... ובנה את ביתו בסמוך לבית האם המנוחה.
16. מאחר ולא היה ניתן לבנות בית מגורים נוסף על הנחלה, סוכם בין הצדדים לבין המנהל כי ביתה הסוכנותי הישן של האם המנוחה ייהרס, והיא תעבור להתגורר עם התובע ורעייתו לשעבר בבית החדש.
17. לטענת התובע, הוא הקדיש ממירב זמנו ומרצו בבניית הבית וסיים את הבניה בעזרת אחיו. עוד מציין התובע כי הוא גידר את חצריו בנפרד ובמובחן מהחצר של הנתבע 1.
18. לדברי התובע, תוך כדי בניית הבית פרץ סכסוך בין אימו לבין רעייתו לשעבר והאם נותרה להתגורר בבית הסוכנותי הישן.
19. במהלך שנת ... פרץ סכסוך בין התובע לרעייתו לשעבר. ובמסגרת פסק הדין שניתן בעניינם בתמ"ש ... נקבע כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך בנחלת אימו. עוד נקבע כי לתובע ולרעייתו לשעבר קיימות זכויות בלתי הדירות בבית אותו בנו בנחלה, ולכן על התובע והנתבע 1 לפצות את הגב' ... במחצית ערך בניית הבית.
20. לימים בשל פעולות גבייה בהן נקטה הגב' ..., הוטל עיקול ברישום על זכויותיו של הנתבע 1 בנחלה לטובתה. בעקבות אותו עיקול פרץ סכסוך בין התובע לנתבע 1, במסגרתו הצהיר הנתבע 1 כי כוונתו לסלק את התובע מביתו.
21. התובע מוסיף ומציין כי בטרם בנה את ביתו בנחלה הבטיחה אימו המנוחה לאחיו ... כי הוא ימונה כבן ממשיך בנחלה, אולם מאחר ו... לא יכול היה להירשם כבן ממשיך בשל חובות שצבר, נרשם הנתבע 1 כבן ממשיך במקומו.
22. עוד ובנוסף טוען התובע כי אימו התנתה את רישומו של הנתבע 1 כבן ממשיך בכפוף לכך שלא ידרוש לעולם את הוצאתו של התובע מביתו וכי יכיר בכך שהתובע הוא הבעלים של הבית החדש שנבנה כאמור לעיל בנחלה. (להלן: "דרישת אימו")
23. יתרה מזאת במסגרת תמ"ש ... הצהיר הנתבע 1 כי לא ידרוש את סילוקו של התובע או בנותיו מהבית וכי יש לו ולבנותיו זכות להתגורר בבית ללא הגבלה.
24. התובע מוסיף ומציין כי הנתבע 1 הסכים לדרישת אימו המנוחה כאמור לעיל. ברם, זמן קצר לאחר רישומו של הנתבע 1 כבן ממשיך ביקשה האם לבטל את המינוי מסיבה שאינה ברורה לו. לדבריו, מעיון בתעודת עובד הציבור מטעם הנתבעת 2 עולה כי האם ביטלה את המינוי ולכן לא ברור מדוע נותר הרישום והושלם רק לאחרונה.
- בנסיבות אלו עותר התובע להורות על ביטולו של רישום הנתבע 1 כבן ממשיך.

25. לחילופין עותר התובע לפיצול המגרש מהנחלה. לדבריו, מאחר וקיימת הפרדה פיזית מלאה בין ביתו וחצרו לבין ביתו וחצרו של הנתבע, ניתן וראוי לפצל את הנחלה ולייחד רישום זכויות לכל אחד מבעלי הזכויות בנפרד.

26. לחילופי חילופין, מבקש התובע מבית המשפט, להצהיר כי הוא וצאצאיו הינם ברי רשות בלתי הדירה בבית המגורים. לטענתו, זכויות אלו ראויות להעברה בירושה במתנה או בכל דרך אחרת וכי ניתן לרשום זכויות אלו ברשות מקרקעי ישראל כלפי כולי עלמא.

27. עוד טוען התובע כי ככל שיימצא שהנתבע 1 אינו בן ממשיך או שיש לבטל את רישומו כבן ממשיך, הרי שמאחר וחמשת אחיותיו מסכימות להסתלק מחלקן, מן הראוי שדווקא הוא שיהיה היורש כדין של עזבון הוריו המנוחים בעיזבון.

28. כן טוען התובע כי הנתבע 1 מושתק מלטעון כי מגבלת העברת הזכויות בנחלה מאיינת את נפקות הבטחתו לאימו המנוחה וזאת נוכח אותו הסכם "פנים-משפחתי" הגובר על אותה מגבלה (נטענת) בחוק.

29. לבסוף טוען התובע כי מורכבות הסכסוך, שנות החיים, עיסוקו בחקלאות בנחלה, דרישת האם כמפורט לעיל, הסתמכותו של התובע וכן החוב שעליו להשיב לגרושתו תומכים בטענותיו כי יש לפצל את המגרש מהנחלה.

טענות הנתבע 1

30. טענה המפתח של הנתבע 1 הינה כי פסק הדין שניתן בתמ"ש ... קבע באופן ברור וחד משמעי את זכויותיו בנחלה. לשיטתו, פסק הדין מהווה מעשה בית דין בין הצדדים ולכן יש לדחות את התביעה על הסף.

31. הנתבע 1 מונה על ידי אימו "כבן ממשיך" בשנת ... ובקשתו להקים בית נוסף בנחלה אושרה.

32. לטענת הנתבע 1, מינויו כבן ממשיך לא בוטל מעולם ואף בפסק הדין בתמ"ש ... נקבע כי הוא הבן הממשיך בנחלה ולכן קיים מעשה בית דין לעניין זה.

33. עוד טוען הנתבע 1 כי בשנת ... קיבלה האם המנוחה צו הריסה לביתה הסוכנותי בהתאם לבקשתה. לאחר קבלת צו ההריסה, נטלה האם המנוחה משכנתא ואף נעזרה בבנה הבכור מר ... ז"ל בבניית הבית.

34. ביום ... התחתן התובע עם הגב' ... והשניים עברו להתגורר בביתה הסוכנותי של האם עד להשלמת בניית הבית.
35. לדברי הנתבע 1 עם סיום הבנייה בשנת ... פרץ סכסוך בין האם המנוחה לגב' ... והאם המנוחה הציעה כי היא תתגורר בבית הישן וכי התובע ורעייתו לשעבר יעברו להתגורר בבית החדש שנבנה עבורה.
36. לגרסת הנתבע 1, האם שילמה את המשכנתא עד ליום ... בו הלכה לבית עולמה.
37. בשנת ... נקטה הגב' ... בהליך לפירוק שיתוף במסגרת הליכי הגירושין של השניים, כאשר במסגרת אותו הליך נתבע גם הנתבע 1 מכוח היותו בן ממשיד.
38. בפסק הדין נקבע כי על התובע והנתבע 1 לשלם ביחד ו/או לחוד מחצית משווי עלות הבית ללא הקרקע.
39. לדברי הנתבע 1 בעקבות העיקולים שהוטלו על זכויותיו בנחלה, נוצרה מתיחות בינו לבין התובע אשר החריפה עד כי כללה התעמרות ואיומים מצידו של התובע כלפיו וכלפי בני משפחתו ועד למצב של נתק מוחלט והתערבות רשויות החוק.
40. הנתבע 1 מוסיף וטוען כי במסגרת פסק הדין שניתן בתמ"ש ... בית המשפט לא הכריע ולא קבע בעניין "המשך קיום הרישיון בעין" ואף אם התייחס לעניין זה הרי שהרישיון הפסיק להתקיים עם עזיבתה של ...
41. עוד טוען הנתבע 1 כי פסק הדין בתמ"ש ... קבע כי לא ניתן לפצל את הנחלה ולכן קיים מעשה בית דין גם לעניין זה. בנוסף טוען הנתבע 1 כי רק הוא כבעל הזכויות בנחלה יכול לפנות בבקשה לפיצול המגרש מהנחלה בהתאם להוראות האגף החקלאי 62, אולם בפועל הוא מתנגד לצעד שכזה באופן נחרץ.

טענות הנתבעת 2

42. ע"פ עמדת המנהל הזכויות בנחלה רשומות על שם המנוחה ... ז"ל.
43. הנתבעת 2 מציינת כי ביום ... אושר מינויו של הנתבע 1 כ"בן ממשיד" בנחלה.
44. עוד מציינת הנתבעת 2 כי ביום ... הודיעה הסוכנות לרשות (אז מנהל מקרקעי ישראל) כי היא אינה מתנגדת להקמת בית מגורים נוסף בנחלה עבור הנתבע 1.
45. עוד ובנוסף מציינת הנתבעת 2 כי ביום ... פנה מושב ... אל הרשות בבקשה לדעת מי רשום בספרי הרשות כבן הממשיד בנחלה. הרשות השיבה למושב כי בהתאם להודעת הסוכנות מיום ... הנתבע 1 רשום כבן ממשיד.

46. ביום ... נחתמה תעודת ציבור מטעם הרשות והוגשה לתמ"ש ... , בהתאם לתעודה זו הנתבע 1 הוא הבן הממשיך.
47. הנתבעת 2 מציינת כי בתיק הרשות נמצא העתק אישור הסוכנות מיום ... הממוען למושב ... ולפיו הנתבע 1 הוא הבן הממשיך בנחלה.
48. הנתבעת 2 מוסיפה ומציינת כי ביום ... נחתמה תעודת עובד ציבור נוספת ע"י הרשות שהוגשה גם היא לתמ"ש ... שעוסקת בהוראת האגף החקלאי מס' 62 שעניינה הפרדת מגורים בנחלה.
49. הנתבעת 2 טוענת כי בהתאם למסמכים שאוזכרו בכתב הגנתה, למיטב ידיעתה הנתבע 1 הוא הבן הממשיך ומינויו לא בוטל.
50. עוד טוענת הנתבעת 2 כי הודעת הביטול מיום ... אינה יכולה להתייחס למינויו של הנתבע 1 כבן ממשיך מאחר והמינוי בוצע ביום ... ואושר ע"י הסוכנות ביום ...
51. מכאן שהרשות סבורה כי ביטול המינוי מיום ... מתייחס לביטול מינויו של מר ... כבן ממשיך.
52. זאת ועוד, הודעת הסוכנות שניתנה ביום ... מצביעה על כך כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך.
53. יתרה מזאת, לטענת הנתבעת 2, קביעת בית המשפט בתמ"ש ... כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך מהווה מעשה בית דין והשתק כלפי התובע.
54. הרשות טוענת כי אין לה העדפה או עמדה ביחס לזהות הזכאי לזכויות בנחלה. עם זאת, היא גם מציינת כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך בנחלה והוא הזכאי להירשם כבר רשות בנחלה בהתאם לסעיף 20.ה(1) להסכם המשבצת.
55. באשר לסוגיית פיצול מגרש המגורים מהנחלה טוענת הרשות כי ניתן לעשות זאת בהתאם להוראת אגף חקלאי מס' 62. אלא שלטענת הרשות סעיף 7.6 לפסק הדין בתמ"ש ... הסביר מדוע לא ניתן לפצל את מגרש המגורים מהנחלה ולכן לטענתה גם כאן מדובר במעשה בית דין.
56. זאת ועוד, לטענת הרשות בהתאם להוראות אגף מס' 62 רק בעל הנחלה יכול לפנות בבקשה להפריד את מגרש המגורים מחלקה א' של הנחלה, ואילו התובע שאינו בעל הזכויות בנחלה אינו יכול לכפות בעקיפין על הרשות לפצל את מגרש המגורים מהנחלה בניגוד לנהליה.
57. הרשות מציינת כי בתמ"ש ... ניתנה לתובע ולרעייתו לשעבר זכות בלתי הדירה לבניית בית מגורים במסגרת הסכם פנים משפחתי. כל זאת, על אף שבית המשפט היה ער לכך כי ההסכם נוגד את הסכם המשבצת. ואולם, בשלב זה לא ניתן להיעתר לבקשת התובע להצהיר על ילדיו וצאצאי ילדיו כברי רשות בלתי הדירה בנחלה ו/או בחלקים שכן, לטענתה, מדובר בדרישה

משוללת יסוד שמטרתה להנציח ולקבע לעד מצב בו לצאצאיו של התובע תהיינה זכויות ברשות בלי הדירות בנחלה או בחלקים ממנה, המשולה לביצוע פיצול קבוע ואסור של הנחלה.

58. לעניין זה יצוין כי מדיניות המנהל אוסרת על העברת זכויות במשק ליותר מאדם אחד ובן/בת זוגו. הרציונל העומד מאחורי מדיניות זו, הנו שימור היחידה החקלאית כיחידה שלמה על מנת למצות את הפוטנציאל המשקי ולהגשים את ייעודה החקלאי, ולמנוע חלוקתה למספר גורמים באופן שעלול לפגוע משמעותית בתועלת הכלכלית העשויה לצמוח ממנה.

חוות דעת המומחה מודד אבו ריא סאלח

59. ביום ... מונה המודד אבו ריא סאלח מסחינין, כמומחה מטעם בית המשפט (להלן: "המומחה") על מנת שיבצע מדידה של גבולות נחלה ... במושב ..., לרבות גבולות הגדרות שהציבו שני הצדדים בתוך הנחלה.

60. חוות הדעת המומחה התקבלה ביום ... במסגרת חוות הדעת ציין המומחה כי התובע מחזיק בשטח ... מ"ר צורה (A1) על פני מגרש ... מחלקה א'.

61. בנוסף מחזיק בשטח בגודל ... מ"ר צורה (A2) מקוקו בצהוב מעבר לגבולות החלקה, ובסך הכל השטח המוחזק על ידי התובע הוא ... מ"ר.

62. באשר לנתבע ציין המומחה כי הנתבע 1 מחזיק בשטח ... מ"ר בצורה (B1) על פני מגרש ... חלק מחלקה א'. בנוסף הנתבע 1 מחזיק בשטח בגודל ... מ"ר צורה (B2) מקוקו באדום מעבר לגבולות החלקה; בנוסף מחזיק בשטח בגודל ... מ"ר בצורה (B3) עליו בנויים סככות ומשרדים מבנייה קלה ושטחי גינון, ובסך הכל שטח החלקה המוחזק ע"י הנתבע 1 ... מ"ר.

דין והכרעה

63. לאחר שעיינתי בכתבי הטענות, בסיכומי הצדדים ולאחר שבתתי טענות הצדדים, אני סבור כי דין התובענה להתקבל בחלקה מהטעמים שיפורטו להלן.

64. הנתבע 1 טוען כי נוכח פסק הדין שניתן בתמ"ש ... קיים מעשה בית דין לעניין קביעת הנתבע 1 כבן ממשיך בנחלת אימו, ועל כן דין הטענה להידחות.

65. בפסיקה נקבע כי הדוקטרינה של "מעשה בית דין" מבוססת על עקרון סופיות הדין. במסגרת הדוקטרינה אפשר להבחין בשני כללים עיקריים: "השתק עילה" ו"השתק פלוגתא".

66. השתק עילה מקים מחסום דיוני בפני תביעה נוספת בשל אותה העילה, ובלבד שהתביעה נדונה לגופה והוכרעה על-ידי ערכאה מוסמכת. על הטוען לקיומו של השתק עילה, להוכיח, בין היתר, קיומה של זהות בין בעלי הדין או חליפיהם. באין זהות בין הצדדים לא יתקיים ההשתק האמור, גם אם עסקינן בתובע זהה בשני המקרים.

67. עם זאת, במקרה כזה עשוי להתקיים השתק פלוגתא בסוגיה ספציפית (ראו לעניין זה [ע"א 1041/97 סררו נ' נעלי תומרס בע"מ](#), פ"ד נג(1), 642, 649).

68. בספרה "[מעשה בית דין בהליך האזרחי](#)" עמדה ד"ר נינה זלצמן על האבחנה שבין "השתק עילה" ל"השתק הפלוגתא":

"ניתן אם כן לומר כי השתק עילה והשתק פלוגתא הינם שני ענפים שונים של כלל מעשה בית דין, המבטאים אותו רעיון ומבוססים על אותם שיקולים. ההבדל ביניהם הוא שהאחד מקים מחסום דיוני לפני כל תביעה נוספת בשל אותה עילה שמוצתה בפסק דין קודם, בין שזכה התובע בפסק דין ובין שתביעתו נדחתה, בעוד האחר מקים מחסום דיוני לפני כל אחד מבעלי הדין המבקש להתדיין שוב באותה פלוגתא שנדונה והוכרעה בפסק דין קודם, גם כאשר מבוססת ההתדיינות השנייה על עילת תביעה שונה".

69. כאמור, רק דיון בעילת תביעה או פלוגתא שהוכרעו לגופו של עניין ימנע מכוח הכלל של "מעשה בית דין". בנידון דידן, סוגיית הבן הממשיך כבר הוכרעה בתמ"ש 5623/05, ואף נקבעו זכויותיו של התובע לרשות בלתי הדירה.

70. בן ממשיך בהגדרתו הינו "בן ממשיך" כמופיע [בסעיף 1\(א\)](#) לתקנות האגודות השיתופיות (חברות) התש"ל-ג-1975 (להלן: "תקנות האגודות השיתופיות") כך:

"בן ממשיך" – בן אחד בלבד או בן מאומץ אחד או נכד אחד של בעל משק, לרבות בן זוגו, המחזיק בעצמו או מכח התחייבות בלתי חוזרת בכתב של הוריו או מכח ירושה, במשק חקלאי, כבעל, כחוכר, כחוכר משנה, או כבר רשות לתקופה בלתי קצובה או לשנה לפחות של מוסד מיישב והאגודה או של האגודה כשאינו מוסד מיישב; לענין זה, "הורים" – לרבות אחד מהם במקרה שהשני חדל להיות בעל זכויות במשק החקלאי או שנפטר".

"... הבן הממשיך", הלא הוא הבן שבונה את ביתו בחלקה א', ליד בית ההורים, מעבד עמם את המשק, ומצפה לכך שעם מותם בבוא היום יהיה הוא בעל המשק במקומם". (ראו לעניין זה פרופ' [אוטולנגי "ההסדרים המשפטיים בנוגע לירושת משק במושב עובדים"](#), עיוני משפט ט' (תשמ"ד) 469, עמ' 489).

71. הפסיקה קבעה כי מדובר במתנה רבת ערך. לעניין זה ראו פסק דינו של כב' השופט סילמן [בעמ"ש 29906-10-12](#) (פורסם במאגרים), [פורסם בנבו], שם צוין לענייננו:

"מינוי "בן ממשיך" הנו מתנה לאחר 120; בצד הענקה זו ניתנת בד"כ רשות מגורים, בחיים, שהדירות תלויה בהסתמכות ובשינוי המצב של מקבל הרשות, ומנגד ביכולת מעניק המתנה להתנהל בצורה סבירה ושלווה במשק אותו בנה במו ידיו.

על הבן הממשיך לזכור, כי גם אם לאחר 120 המתנה שקיבל אינה הדירה, הרי קורת הגג עד אותו מועד תלויה ברשות מעניק הרשות".

72. במושבים רבים בארץ, מערכת הזכויות הקיימת לגבי המשק הנה "חווה משולש". הסמכות לדון בסכסוכים בתוך המשפחה בנושא זה מסורה לבית המשפט לענייני משפחה (ראו לעניין זה [ע"א 1662/99 חיים נ' חיים](#)) [פורסם בנבו].

73. המקור הנורמטיבי לשאלת מעמד ה"בן הממשיך" מצוי בהסכם המשולש, אשר נחתם מעת לעת בין מנהל מקרקעי ישראל בכובעו כמשכיר הקרקע, לבין הסוכנות היהודית בכובעה כגוף המיישב ובין האגודה השיתופית (המושב) כבר רשות.

74. הסכם זה מקנה את המסגרת להסדרת מערכת היחסים בין כל הנ"ל, בינם לבין עצמם ובינם לבין חבר האגודה. הסכם זה גם מגדיר למעשה את הרישיון של בר הרשות לשבת בנחלה ולעבדה בהינתן העובדה שלאור האמור בהוראת סעיף 20(ה) "הסכם המשולש" הנחלה אינה ניתנה להורשה.

75. כדי להגשים את המטרה של הועדת הקרקע לעיבוד חקלאי במסגרת אגודות שיתופיות, התגבשה עוד מקדמת דנא מדיניות המוסדות המיישבים האוצלת על תנאי העברת הזכויות בנחלה מחבר אגודה לאחר.

76. [בסעיף 114 לחוק הירושה](#), תשכ"ה-1965 נקבע כי משק חקלאי שהוא יחידה שחלוקתה הייתה פוגעת בכושר קיומה במשק חקלאי העשוי לפרנס משפחה חקלאית - יימסר ליורש המוכן ומסוגל לקיימו, והוא יפצה את היורשים האחרים במידה ששווי המשק עולה על המגיע לו מן העיזבון.

77. רעיון אי-פיצול הנחלה בין יותר מבעל זכות אחד מוצא את ביטויו גם בתקנות האגודות השיתופיות (חברות), התשל"ג-1973, המסדיר [בתקנה 3א](#) את הדרך שבה בן ממשיך מתקבל לחברות באגודה. מדובר על-פי הגדרה בבן אחד בלבד או נכד אחד, לרבות בן-זוגו, המחזיק בנחלה בעצמו או מכוח התחייבות בלתי-חוזרת של הוריו או מכוח ירושה במשק חקלאי.

78. [ודוקו](#) מדיניות מניעת הפיצול, היא שהביאה לעולם את יצירת מושג ה"בן הממשיך" לא חלוקה בין אחים עפ"י דיני הירושה, אלא העברה לבן אחד אשר ימשיך להפעיל את המשק.

79. ראו לעניין זה דבריו של כב' השופט אנגלרד בע"א מדעי:

"שוב נקרא בית משפט זה לדון ולהכריע במוסד של בן ממשיך במשק, שטיבו המשפטי כעין כוי, שהוא, כידוע, בריה בפני עצמה שלא הכריעו בה חכמים אם מן הבהמה היא אם מן החיה היא (חולין, פ, א, א). הוא המצב לגבי זכויותיו של 'בן ממשיך', שלא נתבררה מהותן המשפטית, אם קנין, אם חיוב, אם יצור כלאיים".

80. ואולם, הוראת אגף מס' 62 מאפשרת לפצל את המגרש מהנחלה בתנאים מסוימים, ברם באשר לאפשרות זו וכפי שיפורט בהמשך לא ניתנה הכרעה ברורה בתמ"ש 5623-05.

81. יתרה מזאת, כפי שנראה להלן, בנידון דידן על התובע חלים דיני השתק שיפוטי השוללים בעדו מלטעון כנגד זכויותיו של הנתבע 1 כבן ממשיך בנחלה, שכן חזרתו של התובע מאמירותיו והצהרותיו בתביעות הנזכרות באשר לזכויות הנתבע 1 כבן ממשיך בנחלה הינה בניגוד לעקרונות תום הלב בסיסיים בהן מחויב בעל דין לנהל את תביעותיו.

להלן נבהיר את הדברים ראשון ראשון ואחרון אחרון.

האם קיים מעשה בית דין באשר לזכויותיהם של התובע והנתבע 1 בנחלה?

82. קביעת בית המשפט בפסק הדין בתמ"ש ... באשר להעמדת הנתבע 1 כבן ממשיך, מגבשת וממלאת את כל התנאים לקיומו של מעשה בית דין.

83. בעניינינו קיים השתק פלוגתא אשר מקים מחסום דיוני לתובע לשוב ולהתדיין בשאלות עובדתיות שכבר נדונו בין בעלי-הדין בהתדיינות קודמת.

84. בפסיקה נקבעו ארבעה תנאים לקיומו של השתק פלוגתא (ראו לעניין זה **לב לבייב נ' שמעון גילר** [פורסם במאגרים]; וכן פנינה **זלצמו, מעשה בית דין בהליך האזרחי**, עמ' 142):

א. הפלוגתא העולה בכל אחת מההתדיינות היא אכן **אותה פלוגתא**, על רכיביה העובדתיים והמשפטיים;

ב. קוים דיון בין הצדדים באותה פלוגתא במסגרת ההתדיינות הראשונה, ולצד שנגדו מועלית טענת השתק בהתדיינות השנייה **ניתן יומו בבית-המשפט** ביחס לאותה פלוגתא;

ג. ההתדיינות הסתיימה **בהכרעה מפורשת או מכללא** של בית-המשפט באותה פלוגתא, בקביעת ממצא פוזיטיבי, להבדיל מממצא הנובע מהיעדר הוכחה;

ד. ההכרעה הייתה **חיונית** לצורך פסק-הדין שניתן בתובענה הראשונה.

85. יובלט כי בנדון דידן מתקיימים כל התנאים הנדרשים להוכחתו של השתק פלוגתא, ולהלן נבהיר הדברים.

התנאי הראשון – הפלוגתא בה עסקין בנדון נדונה במסגרת תמ"ש ..., באשר תובענה זו עסקה בבירור כלל הזכויות בנחלה ובכללן זכויותיו של רעיית התובע, התובע ונתבע 1 בנחלה, אופיין וטיבן. עניין זכויותיו של התובע עלה, בין השאר, מתוך כך שרעייתו לשעבר הגבי' ... ביקשה להצהיר כי היא בעלת מחצית מהזכויות בבית בו התגוררו. כפי שיובהר בהמשך הדברים, התובע עצמו עתר לכך שבית המשפט יתייחס בפסק דינו לזכויותיו של הנתבע 1 בנחלה כבן ממשיך.

התנאי השני – התובענה הנדונה עסקה בזכויותיו של התובע בנחלה, ובמסגרת פסק הדין נקבע כי לתובע ולרעייתו ניתנה רשות בלתי הדירה לבנות את בית מגוריהם בנחלה ולהשתמש בו, ורשות זו ניתנה להם כל עוד הם חפצים בה. מכאן שניתן לתובע יומו בכל הקשור לסוגיה זו.

86. בענייננו, נקבע בסעיף 9.6.1 לפסק הדין בתמ"ש ... כהאי לישנא:

"מחומר הראיות עולה, כי בני הזוג קיבלו רשות בלתי הדירה לבנות את בית מגוריהם בתחום הנחלה, ולהשתמש בו, ורשות זו ניתנה להם כל עוד הם חפצים בה. מסקנה זו עולה מעדותם של הנתבעים, ומן הראיות שלהלן, שהצטברות משקלן כשהיא מצטרפת לעדותה של התובעת, מוכיחה כי מדובר ברשות בלתי הדירה: הוכח כי, התובעת והנתבע קיבלו רשות לבנות בחלקה א' של הנחלה את בית המגורים, תוך שהם משקיעים בבנייתו את כספם.

התקופה בה התגוררו בני הזוג בתחום הנחלה, למעלה מעשרים שנים מבלי שהייתה כנגדם כל טענה לגבי הבנייה, והשימוש בבית המגורים ובחלקה א'. בני הזוג עשו שימוש בבית המגורים ובחלקה א', כבשלהם, כאשר הנתבע השקיע בבניית דיר על חלקה א', בסמוך לבית המגורים.

המסקנה המתקבלת, היא כי לבני הזוג ניתנה רשות בלתי הדירה להתגורר בבית המגורים, בין מראש ובין מכח התנהגות כל בני המשפחה לרבות האם המנוחה. התנהגות זו, נטעה בלב התובעת ציפייה, כי בית המגורים ישמש אותה ואת ילדיה, כל עוד היא חפצה בכך. משנפרדו דרכיהן של בני הזוג, שינתה התובעת מצבה לרעה, באשר הושקעו כספים בבניית בית המגורים בתחום הנחלה, במקום במקום אחר.

לא הוכח כי רשות זו הוגבלה בזמן. הנסיבות מלמדות כי העובדה כי שהאם המנוחה נתנה רשות לבניית בית המגורים בנחלה, מחזקת את הטענה כי מדובר ברישיון בלתי הדיר.

87. באשר לזכויותיו של הנתבע 1 נקבע בסעיף 7.6 לפסק הדין בתמ"ש ... ע"י כב' השופטת אתי בוהדנה כדלקמן:

"אם כן, על כל פנים, לתובעת לא יכולות להיות זכויות קנייניות בנחלה, משום שגם לנתבע – בכל תקופת נישואי בני הזוג, לא היו זכויות בה. בעלת הזכויות, עד לפטירתה הייתה המנוחה כאשר ... מונה כבן ממשיך, ממועד פטירתה ... הוא בעל הזכויות בנחלה."

88. יוער כי התובעת למתן סעד הצהרתי ופירוק שיתוף הוגשה ע"י רעייתו של התובע כנגד התובע וכנגד הנתבע 1, כך שלהחלטות ביהמ"ש, הנוגעות לזכויות הצדדים ואופן חלוקתן, יש השפעה על זכויותיו הקנייניות ו/או האובליגטוריות של הנתבע 1. לפיכך כל החלטה הנוגעת לזכויותיו של הנתבע 1 בנחלה מהווה חלק מהותי מפסק דינו של בית המשפט.

89. אך יותר מכך, התובע בסיכומים מטעמו בתמ"ש ... הבהיר כדלקמן:

"3. ביום ... חתמה המנוחה על הצהרה והתחייבות לפיה היא קובעת באופן בלתי חוזר את הנתבע 2 כבן ממשיך במשק מס' .. ואשר יקבל את החזקה הבלעדית במשק הנ"ל לאחר פטירתה. כמו כן ציינה המנוחה בהצהרה זו כי היא מסכימה באופן בלתי חוזר כי הנתבע 2 יבנה בית לגור בו בשטח המשק. (ראי נספח א' לתצהיר הנתבע).

4.ביום ... נרשם הנתבע 2 על פי הודעת הסוכנות היהודית כבן ממשיך של המנוחה לנחלה הידועה .. ב... (ראי נספח ב' לתצהיר הנתבע)."

90. אף בחקירתו הנגדית לפרוטוקול הדיון שהתקיים ביום ... בעמ' 27 ש' 20-22 טען התובע כדלקמן:

"הבית הוא של האמא, הוא היה על שם האמא, וגם ההחזרים על שם האמא, אמא הלכה לעולמה ואני בבית עם שתי בנות, אחי לא יגיד לי שאני אצא עם הבנות. עכשיו הבית הוא של ..., הוא בתכל'ס בן ממשיך, הלוואי שאני הייתי בן ממשיך".

91. ואם לא די בכך, בכתב הסיכומים אותו הגיש התובע בתמ"ש ... הבהיר וציין כדלקמן:

"אין מחלוקת כי לתובעת ולנתבע ניתנה על ידי המנוחה זכות שימוש למגורים בביתה שלה הנמצא על גבי נחלה ... אולם זאת ותו לא! המנוחה מעולם לא התחייבה כלפי בני הזוג להעביר את הזכויות בבית על שמם ו/או ליתן להם זכויות בבית בכלל, מה גם שהצדדים ידעו היטב כי הבן הממשיך בנחלה אינו אחר מאשר נתבע 2 אשר ביתו עמד על תילו עוד קודם לבניית ביתה של המנוחה, ולאחר שמונה כבן ממשיך. מעמדו של הנתבע 2 כבן ממשיך ומשמעות המינוי היו ידועים היטב לבני הזוג אשר הינם בני הישוב מיום לידתם".

92. התובע מבהיר בכתב סיכומיו, באופן שאינו משתמע לשני פנים, כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך. בהמשך, ועל יסוד קביעה זו, מבקש התובע שבית המשפט יקבע כי הנתבע הוא הבן הממשיך והבעלים של הזכויות בנחלה, וכי לו ולבת זוגו אין כל זכויות קנייניות בנחלה. יש לתמוה, איפוא, על מה מלין התובע כעת, אחר שביהמ"ש אימץ את אותן קביעות אשר הוא עצמו ביקש לאמץ בתובענה הנזכרת?

93. מכל מקום, נוכח האמור לעיל ברי כי לתובע, אשר כנגדו מועלית טענת השתק הפלוגתא, ניתן יומו בבית המשפט ביחס לפלוגתא האמורה, שהרי התובע אמר במסגרתה של אותה תובענה דברים ברורים באשר לזכויותיו של הנתבע 1 בנחלה כבן ממשיך ובאשר לזכויותיו שלו בנחלה.

94. התנאי השלישי - על פיו נדרש כי ההתדיינות תסתיים בהכרעה מפורשת ובקביעת ממצא פוזיטיבי, המתקיים אף הוא בעניין דנן. כל זאת, שכן בפסק הדין בתמ"ש ... נקבע באופן ברור כי הבן הממשיך בנחלה הוא הנתבע 1 וכי לתובע ולרעייתו ניתנה רשות בלתי הדירה לבנות את בית מגוריהם בתחום הנחלה ורשות זו ניתנה להם כל עוד הם חפצים בה.

95. **התנאי הרביעי** הנדרש לקיומו של השתק פלוגתא, שענינו היותה של ההכרעה חיונית לצורך פסק הדין שניתן בתובענה הראשונה, התקיים גם הוא שהרי הובהר באופן חד משמעי בפתיח לפסק הדין כי ענינו בקביעת זכויות הצדדים בנחלה, כאשר הנתבע 1 היה אחד הצדדים להתדינות האמורה.

96. בפסק הדין בתמ"ש ... קבע ביהמ"ש כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך בנחלה וכי לתובע ולרעייתו לשעבר ניתנה רשות בלתי הדירה.

אמור מעתה, התובע מושתק בהשתק פלוגתא מלטעון כנגד זכויותיו של הנתבע 1 בנחלה כבן ממשיך, כפי שנקבע בפסק הדין.

97. לאור כל האמור לעיל הנני קובע כי נתקיימו התנאים למעשה בית דין ככל שהוא נוגע למינויו של הנתבע 1 כבן ממשיך.

98. ואולם גם אם תרצו לומר כי בנדון לא חל השתק פלוגתא ומעשה בית דין מטעם כזה או אחר, הרי שעל אף שכך יש לדחות טענות התובע מטעמים של "מניעה שיפוטית" או "השתק שיפוטי", כפי שיפורט להלן.

השתק שיפוטי

99. ע"פ כללי "המניעה השיפוטית" או "השתק השיפוטי" מנוע בעל דין מלהעלות טענות מסוימות במסגרת הליך שיפוטי כאשר העלה טענות אחרות הפוכות או פעל אחרת בקשר לאותה סוגיה בהליך אחר.

100. [ברע"א 3640/03 יקירה דקל נ' שוקי \(יהושע\) דקל](#) (לא פורסם, [פורסם בנבו], ניתן ביום 16.12.07) נקבע ע"י השופטת פרוקצ'יה כדלקמן:

"דוקטרינת ההשתק השיפוטי מקורה בדיני היושר האנגליים, ומשמעותה היא – חסימת בעל דין מהעלאת טענות מסוימות בהליך שיפוטי, אפילו מוצדקות הן לגופן, בשל התנהגותו בהקשר לסוגיה הנדונה שדבק בה פגם....ההשתק כלפי בעל דין נובע ממקורות ערכיים שונים - עקרון תקנת הציבור, האיסור על שימוש לרעה בהליכי בית המשפט, ותורת תום הלב... תכליתו של ההשתק השיפוטי למנוע פגיעה לא ראויה בבעל הדין שכנגד, למנוע פגיעה בטוהר ההליך השיפוטי ובאימון הציבור במערכת המשפט, ולמנוע ניצול לרעה של בתי המשפט....דוקטרינת ההשתק השיפוטי מהווה אחת השלוחות של דיני ההשתק

המסורתיים. היא מציבה מחסום דיוני בפני בעל דין מלטעון טענה דיונית, שאפילו נכונה היא, יש בה דופי של חוסר תום לב דיוני. תורה זו משתלבת בעקרון תום הלב אשר חדר לכל תחומי המשפט - המהותי והדיוני כאחד."

ובהמשך, בעמ' 12 לפסק הדין:

"תורת השתק השיפוטי, המתבססת על דרישת תום הלב הדיוני, אינה בהכרח חופפת בכל תנאיה לתורת השתק הכללית. כך, למשל, עקרון השתק המסורתי מחייב כתנאי לחלותו את קיומם של הסתמכות ושינוי מצב לרעה של בעל הדין שכנגד.... לעומת זאת, דוקטרינת השתק השיפוטי מכוונת מבטח לא רק אל עבר מערכת היחסים בין בעלי הדין, אלא גם לעבר האינטרס הכללי של המערכת השיפוטית, המייצגת את עניינו של הציבור כולו. מטעם זה, לצורך השתק שיפוטי לא נדרש בהכרח קיומם של הסתמכות ושינוי מצב לרעה של צד להתדיינות, אף כי התרחשותם של תנאים אלה עשויה לחזק את המסקנה בדבר קיומו של חוסר תום לב דיוני בהתנהגות בעל הדין האחר, העשוי להצדיק החלת השתק שיפוטי על טענה המועלית על ידו".

101. טענת השתק השיפוטי מושתת על עקרון תום הלב והציפיה כי בעל דין לא יהתל בבית המשפט וישנה גרסתו מעת לעת על מנת לשרת את האינטרס שלו עצמו לפי נוחותו. וכפי שהטעים בית המשפט, וכפי שנאמר בבע"מ 778/09 היועמ"ש נ' פלוני, סג(3) (111):

"בתי המשפט אינם "תכנית כבקשתך", שאדם מצהיר בהם עובדות שונות לפי נוחותו".

102. בע"א 1445/11 אברהם מרטינז נ' איתן רילוב, [פורסם במאגרים], [פורסם בנבו], צוין כי בבסיסה של הלכת השתק השיפוטי עומדים שני יסודות עיקריים: הראשון, דרישה מוסרית כלפי בעל הדין כי לא ישנה טעמיו על פי האינטרס האישי שלו השני, ההיבט המעשי עניינו מניעת קבלת החלטות סותרות ונוגדות ע"י הערכאות השונות. מעל לשני יסודות אלה מוצב עקרון תום הלב.

103. בענייננו האינטרס של המערכת השיפוטית מחייב שלא לאפשר לתובע להעלות טענות כנגד זכויותיו של הנתבע 1 בנחלה, וזאת לאור הצהרותיו, בקשותיו ועתירותיו שלו עצמו לפני בית המשפט בתמ"ש 5623/05.

הצהרות אלו, אשר בין השאר, בגינן הגיע ביהמ"ש לתוצאות פסק דינו שהפך חלוט.

104. והנה כעת, לאחר שהשיג התובע את מטרותיו בתובענה שניהל כנגד רעייתו לשעבר בכל הקשור לזכויותיהם של הצדדים בנחלה (ואשר במסגרתן הבהיר באופן שאינו משתמע לפני פנים כי

הנתבע 1 מונה כבן ממשיך, שקיבלו תוקף של פסק דין חלוט), הרי שכעת הוא מבקש לחזור בו מהצהרותיו לפני ביהמ"ש.

105. בהתדיינות הקודמת חזר התובע על טענותיו כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך בנחלה, הן בכתבי הטענות מטעמו, בתצהיר עדות ראשית, בסיכומים ובפרוטוקול (ראו עדותו בעמ' 21 ש' 29-30 לפרוט').

106. והנה, באופן המעורר תמיהות, הרי שכעת בהליך הנוכחי טוען התובע כי מינויו של הנתבע 1 כבן ממשיך בוטל. פשיטא שהתנהגות שכזו חורגת מחובתו של בעל דין לנהוג בהגינות במסגרת ההליכים המשפטיים אותם הוא מנהל, ואין לקבלה.

107. כאשר נשאל התובע לעניין טענותיו הסותרות בהליך הנוכחי, אל מול ההליך הקודם השיב כדלקמן (ראו עדותו בעמ' 11 ש' 7-27 לפרוט' מיום 3.6.21):

" ש. אני מפנה אותך לפרוטוקול, אותו פרוטוקול מ-8.2.10. מפנה לעמוד 27, שורה 19, שואל אותך ביהמ"ש באותו הליך "אתה אומר שהבית לא שלך" ואתה משיב בשורה 20 "הבית הוא של האימא, הוא היה על שם האימא וגם ההחזרים על שם האימא. אימא הלכה לעולמה ואני בבית עם 2 בנות. אחי לא יגיד לי לצאת עם הבנות, עכשיו הבית הוא של ... והוא בתכלס בן ממשיך. הלוואי שאני הייתי בן ממשיך". ז"א שם, בהליך שבו גרושתך תבעה אותך, היה לך נח ש... אחיך הוא נתבע יחד איתך?

ת. זה לא שהיה לי נח. אני אומר לך שהייתי עם 2 בנות קטנות והיא רצתה את כל הבית ואני לא יכולתי לגור ברחוב. הגרושה שלי. ואז האדון אמר אני אעזור לך ואחי הגדול אמר לנו לעשות ככה כדי למזער את הנזק. זה לא שניסיתי להתחמק מלשלם לה כסף, פשוט...

ש. אתה אומר עכשיו בעצם שבהליך הקודם לא אמרת את כל האמת?
ת. זה לא העניין של כל האמת או לא.

ש. אז שיקרת שם?

ת. בן אדם שרוצה לשרוד עם 2 בנות קטנות ולגדל אותן הוא צריך למצוא משהו שיהיה הוגן. הגרושה שלי שהשתבש לה המוח, והשאירה אותי עם 2 בנות, לא ידעתי מה לתת, לא היה לי מה לעשות.

ש. היא רצתה ממך כסף?

ת. כן

ש. לך לא היה כסף לשלם לה?

ת. מה ז"א?

ש. אמרת שהמצב שלך היה קשה, 2 בנות, לך לא היה כסף לשלם לה?

ת. היא רצתה את כל הבית."

108. במילים אחרות טוען התובע "לא אמרתי אמת בהליך הקודם ואולם כאן אני דובר אמת".

מכאן עולה כי התובע נקט בשתי גרסאות סותרות לתועלתו, ואסביר.

109. בהליך הקודם טען התובע כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך, כל זאת כדי "להתחמק" מתשלום לגבי... ואילו בהליך הנוכחי טען התובע כי מינויו של הנתבע 1 כבן ממשיך בוטל.

110. טיעון שכזה נחשב כבלתי ראוי מאחר ונטען בחוסר תום לב תוך שימוש לרעה בהליכי בית המשפט ופגיעה בטוהר ההליך המשפטי ובהשלטת הצדק (ראו לעניין זה [ע"א 1393/92 קזצ'קוב](#) נ' קזצ'קוב, מח(4) 353).

טענה חסרת תום לב שכזו מוטב היה לה שלא תטען כלל וכלל. עניין לנו אם כן בהשתק שיפוטי מובהק.

111. לעניין זה אוסיף ואדגיש למעלה מן הצורך, כי את טענות התובע לביטול מינויו של הבן הממשיך יש לדחות לא מחמת השתק כזה או אחר אלא אף מתוך בחינת טענותיו לגופן, הכל כפי שיפורט להלן.

112. לטענת התובע, הנתבע 1 נרשם כבן ממשיך בנחלה, אולם באופן שאינו מובן לו ביקשה האם כעבור זמן קצר לבטל את רישום הבן הממשיך והודיעה על כך לנתבע 2 שאישר את הביטול. (התובע מפנה לתעודת הציבור הנתבע 2 ראו נספח ד' לת.ע.ר).

113. מעיון בכתב ההגנה שהוגש על ידי רשות מקרקעי ישראל עולות העובדות הבאות:

א. ביום... אישרה הסוכנות את מינויו של הנתבע 1 כבן ממשיך בנחלה (ראו לעניין זה נספח ב' לכתב ההגנה מטעם רשות מקרקעי ישראל).

ב. ביום... הודיעה הסוכנות לרשות כי היא אינה מתנגדת להקמת בית מגורים נוסף עבור הנתבע 1.

ג. ביום ... נחתם הסכם בין הרשות והמנוחה, לצורך הקמת יחידת מגורים שנייה בנחלה עבור הנתבע 1.

ד. בעקבות פנית מושב ... אל הרשות לבירור זהותו של הבן הממשיך, הודיעה הרשות למושב כי בהתאם להודעת הסוכנות מיום ... הנתבע 1 נרשם כבן ממשיך.

ה. ביום ... נחתמה תעודת עובד ציבור מטעם הרשות במסגרתה צוין כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך.

ו. עוד צוין כי בתיק הרשות נמצא העתק אישור הסוכנות מיום ... הממוען ל... ולפיו הנתבע 1 הוא הבן הממשיך.

114. מכאן שאין חולק כי ביום ... מונה הנתבע 1 כבן ממשיך. אלא שלפי טענת התובע, בהתאם לתעודת עובד ציבור מטעם מנהל מקרקעי ישראל מיום ..., מינויו של הנתבע 1 כבן ממשיך בוטל בהתאם לפניית אמו המנוחה מיום ... (ראו נספח ד' לת.ע.ר).

115. מכתב ההגנה של רשות מקרקעי ישראל עולה כי בתיק הרשות אכן קיים העתק המסמך מיום ... ואשר נשלח ע"י הסוכנות אל המנוחה. ע"פ מסמך זה בהתאם להוראת הביטול שניתנה ביום ..., רישום הבן הממשיך בוטל. יש לציין כי לא צוין שמו של הבן הממשיך שמינויו בוטל.

116. לטענת הרשות, הודעת הביטול מיום ... אינה יכולה להתייחס לביטול מינויו של הנתבע 1 כבן ממשיך וזאת מאחר והמינוי בוצע ביום ... ואושר ע"י הסוכנות ביום ..., ואילו הפנייה לביטול המינוי נעשתה ביום ... מכאן שלטענתם סביר להניח שמדובר בביטולו של אח נוסף ... כבן ממשיך.

117. יתרה מזאת, הודעת הסוכנות מיום ... (כשיש לציין שהיא זו ששלחה את הודעת הביטול בשנת ...) מצביעה כי הנתבע 1 הוא הבן הממשיך בנחלה.

118. זאת ועוד, טענת הזיוף שנטענה ע"י התובע לפיה החתימה על גבי כתב המינוי לא נכתבה על ידי המנוחה לא הוכחה. עצם העובדה כי התובע לא ביקש להוכיח את טענותיו באמצעות מומחה לכתבי יד ומנגד מסמכי מינהל מקרקעי ישראל, אשר מוכיחים כי המינוי אושר ע"י הסוכנות היהודית, אך מחזקים את המסקנה כי הנתבע 1 מונה כבן ממשיך בנחלה ומינויו לא בוטל.

119. לאור כל האמור לעיל, מסקנתי הינה כי הן בהתאם למסמכים והראיות שהובאו בפניי והן ממכתב הסוכנות מיום ... עולה כי הנתבע 1 מונה כבן ממשיך ביום ... ומינויו לא בוטל. יש לציין כי רישום הנתבע 1 כבן ממשיך לא הושלם.

זכויות התובע בנחלה כבר רשות בלתי הדירה

120. הצדדים חלוקים בשאלה האם בחיי המנוחה נכרת הסכם פנים משפחתי בעל-פה בינה ובין התובע לפיו התובע רשאי להחזיק ולהשתמש שימוש קבע וכמנהג בעלים בביתו על חצרו המוחזקים, ובין אם לאו.
121. לשיטת התובע, מדובר בהסכם פנים משפחתי, התקף מבחינה משפטית ומכוחו הוענקו לו מלוא הזכויות בבית.
122. לעניין זה נציין כי הפסיקה קבעה כי הסכם פנים משפחתי תקף בין בני המשפחה ויכול להקים או לבסס תרופות של פיצויים חוזיים או מניעות מלטעון לבטלותו. כל זאת, רק בין בני המשפחה בלבד ואילו במישור היחסים החיצוני אותו הסכם פנים משפחתי לא יהיה בר אכיפה בשל מגבלת העבירות של הסכם המשבצת (ראו לעניין זה [ע"א 1662/99 חיים נ' חיים פ"ד נו\(6\)](#)).
123. עוד נקבע כי ניתן להכיר במערכת הסכמית פנים משפחתית שבאה לקיים את רצון הצדדים וההסכמות שהיו ביניהם, ומכל מקום אין להתעלם ממערכת זו אף אם היא לא ניתנת ליישום או לרישום (ראו לעניין זה הלכת חיים לעיל).
124. בנידון דידן אין חולק ואין ספק כי בין בני המשפחה היה קיים הסכם פנים משפחתי בו סוכם בין האם המנוחה וילדיה כי התובע יבנה את ביתו בנחלה.
125. יתרה מזאת בפסק הדין בתמ"ש 5623/05 נקבע כי "**הסכמתם של האם המנוחה ו... לאפשר את מגורי בני הזוג, מוסקת מכללא ולא בהסכם כתוב**".
126. כידוע יצירת הרישיון אינה דורשת חוזה מפורש, אלא יכולה להילמד מכללא גם מהתנהגות בעל המקרקעין וגם משתיקתו ואי התנגדותו לשימוש, אשר מלמדים על הסכמה לשימוש במקרקעין ויצירת השתק (ראו לעניין זה [ע"א 496/89 אל קאלאב נ' אוניברסיטת בן גוריון](#), פ"ד מה(4)).
127. פסק הדין בתמ"ש ... קבע כי הגב' ... הוכיחה קיומה של התחייבות כלפיה וכי בעקבות אותה התחייבות נוצרה בקרבה ציפייה לגיטימית כי הבית ישמש אותה ואת ילדיה ובשל כך נקבע כי לבני הזוג ניתנה רשות בלתי הדירה להתגורר בבית (ראו לעניין זה סעיף 9.6.1 ו-9.6.2 לפסק הדין):

"מחומר הראיות עולה, כי בני הזוג קיבלו רשות בלתי הדירה לבנות את בית מגוריהם בתחום הנחלה, ולהשתמש בו, ורשות זו ניתנה להם כל עוד הם חפצים בה. מסקנה זו עולה מעדותם של הנתבעים, ומן הראיות שלהלן, שהצטברות משקלן כשהיא מצטרפת לעדותה של התובעת, מוכיחה כי מדובר ברשות בלתי הדירה: הוכח כי,

התובעת והנתבע קיבלו רשות לבנות בחלקה א' של הנחלה את בית המגורים, תוך שהם משקיעים בבנייתו את כספם. התקופה בה התגוררו בני הזוג בתחום הנחלה, למעלה מעשרים שנים מבלי שהייתה כנגדם כל טענה לגבי הבנייה, והשימוש בבית המגורים ובחלקה א'. בני הזוג עשו שימוש בבית המגורים ובחלקה א', כבשלהם, כאשר הנתבע השקיע בבניית דיר על חלקה א', בסמוך לבית המגורים.

המסקנה המתקבלת, היא כי לבני הזוג ניתנה רשות בלתי הדירה להתגורר בבית המגורים, בין מראש ובין מכח התנהגות כל בני המשפחה לרבות האם המנוחה. התנהגות זו, נטעה בלב התובעת ציפייה, כי בית המגורים ישמש אותה ואת ילדיה, כל עוד היא חפצה בכך. משנפרדו דרכיהן של בני הזוג, שינתה התובעת מצבה לרעה, באשר הושקעו כספים בבניית בית המגורים בתחום הנחלה, במקום במקום אחר."

128. כאשר מתעוררת בפני בית המשפט טענה בדבר ביטול רישיון במקרקעין, ומתבקש סילוק ידו של בעל הרישיון מהמקרקעין, על בית המשפט לבחון את כוונת הצדדים לרישיון, תנאי הרישיון, בציפיות שיצר בעל המקרקעין בבעל הרישיון, במידת הסתמכותו של בעל הרישיון ובנזק שנגרם לו עקב כך.

129. סבורני כי עצם מגוריו של התובע בדירה במשק משך תקופה כה ארוכה של 33 שנים ברציפות יצרה ציפיות והסתמכות ומעמד של בר רשות מכללא. חזקה היא כי מי שמחזיק בנכס ונוהג בו מנהג בעלים באין מוחה ובאין מפריע, כבענייננו, הוא הבעלים של הנכס. חזקה זו אומנם ניתנת לסתירה (ראו לאחרונה: [ע"א 765/18 חיון נ' חיון](#), [פורסם בנבו], 1.5.2019; ראה גם [ע"א 496/89 אל קאלאב נ' אוניברסיטת בן גוריון פ"ד מה\(4\) 343, 350 \(1991\)](#)), אך בענייננו חזקה זו לא נסתרה.

130. מעדויות הצדדים ומהתנהלות האחים במשק ובדירות לאורך 33 שנים עולה כי בין האחים היתה הסכמה פנים המשפחתית כי התובע והנתבע ואף ילדיהם יתגוררו בביתם אותם בנו בנחלה, תוך שהשקיעו ממיטב כספם בבניה ובהשבת הנכסים לאורך השנים.

131. כפי שעולה מהמסמכים והראיות אשר הוצגו בפני בית המשפט, איש מבין בני המשפחה של התובע והנתבע 1 לא טענו כנגד ההסכמה הפנים משפחתית. יודגש כי אין מדובר על תקופה קצרה אלא על תקופה שנמשכה עשרות שנים. מכאן שמדובר בהסכמה פנים משפחתית שאין עליה עוררין.

132. האחים לא ערערו מעולם על זכויותיהם של הצדדים במשק. הם גם לא דרשו פיצויים בהתאם לסעיף 114, ואף לא דרשו דמי שימוש ראויים. יתרה מכך, הם גם לא עמדו על קבלת חלקם הלכאורי מרווחי המשק ומנגד הם גם לא נשאו בנטל חובותיו.

133. בפסק הדין בתמ"ש ... נקבע כי עם פטירת האם המנוחה, המשכנתא שולמה ע"י התובע ורעייתו לשעבר כך שלמעשה התובע נשא בתשלומי המשכנתא שנים רבות תוך ציפייה שהבית יישאר בחזקתו.

134. התובע העיד באשר להשקעותיו בבניית בית המגורים ותשלום המשכנתא בחקירה הנגדית לפרוטוקול בעמ' 7 ש' 19-21 :

ש. "אני רוצה להבין, בבית שאתה גר בו אתה אומר שהוא נבנה על ידי אחיך הגדול ועל ידך?"

ת. הוא נבנה כשלקחתי משכנתא ושילמתי אותה 30 שנה ורק עכשיו סיימתי אותה וגם עזרה מאח שלי הגדול וזהו. כל מה שהיה לי ולא היה לי שמתי על הבית הזה."

135. ובהמשך בעמ' 11 ש' 28-29 ובעמ' 12 ש' 1-3 לפרוט':

ש. "אתה בעצם היית צריך להמשיך לגור בבית הזה עם 2 בנות? לא היה לך מקום מגורים אחר?"

ת. לא, זה בית שלי שאני בניתי והשקעתי בו כל החיים.

ש. אתה שוב אומר על זה.

ת. אני בניתי עם עזרה מאחי, בטח שאני בניתי. כל החיים מה שהיה לי ולא היה לי שמתי על הבית הזה."

136. גם עדותו של הנתבע 1 תומכת בגרסת התובע כי בין האחים היתה הסכמה פנים משפחתית וכי לאורך השנים עד לפרוץ הסכסוך, היחסים בין האחים היו טובים (ראו עדותו בעמ' 43 ש' 21 לפרוטוקול).

137. יתרה מזאת ביום ... התובע והגב' ... חתמו על הסכם פשרה במסגרתו הוסכם כי התובע ישלם סך של ... על ידי הגב' ... לטובת סילוק החוב בהוצל"פ עבורו ועבור הנתבע 1, בנוסף לסך של ... שהשועברו ע"י התובע במועד החתימה על ההסכם לגב' ... (ראו נספח ו' לת.ע.ר התובע).

138. ההסכם הוגש ללשכת ההוצאה לפועל ביום ..., וסך של ... שה במזומן שולם לידי עו"ד חיים אייזנקוט בהתאם להסכם הפשרה (ראו נספח ז' לת.ע.ר התובע).

139. עיון דק בהסכם הפשרה ובהתייחס לעובדה כי התובע הוא זה שהתחייב לשלם את החוב בעצמו אך מחזק את המסקנה כי על אף שבפסק הדין בתמ"ש ... נקבע כי על התובע והנתבע 1 לשלם לגב' ... מחצית משווי הבית, הרי שלצדדים היה ברור כי זה חובו של התובע ולא של הנתבע 1. עדותו של הנתבע 1 אף מחזקת עובדה זו (ראו עדותו בעמ' 43 ש' 18-24 לפרוטוקול):

ש. אתה לא זוכר שכתוב בעמוד 13 לפסק הדין שמהסכום שצריך לשלם ל... תנוכה מחצית מכל תשלום משכנתא ששולמה על ידי הנתבע, ... מהיום הקובע ... כנגד הוכחת תשלומה עם ריבית והצמדה. את זה לא זכרת?

ת. לגבי מה שאמרת פה, אני לא התעמקתי בזה. היחסים ביני לבין ... היו טובים. לא היה כ"כ אכפת לי. אני באתי ל... ואמרת לי שישגור את העניין של החוב שלה והוא לא רצה. הייתי בטוח שהעול הזה לא ייפול עליי אז לא התעמקתי בכל הדברים האלה, משכנתא, אם זה חשמל הורידו או משהו אחר. לא תיארתי לעצמי שביום מן הימים שאני אשלם לגרושתו" (ההדגשה אינה במקור א.ק.).

140. הנתבע 1 טען כי הוא לא היה מודע להסכם הפשרה שנחתם בין התובע לרעייתו לשעבר (ראו עדותו בעמ' 44 ש' 1-7 לפרוט'):

ש. אנחנו חוזרים להסכם שאני מראה לך אותו כרגע טיוטה שלו. נספח ה' לתצהיר ... וגם לנספח ו' של התצהיר, הסכם פשרה ש... חתם עם ... אתה רואה?

ת. כן.

ש. ראית אותו איי פעם?

ת. לא.

ש. ... אף פעם לא הראה לך אותו?

ת. לא."

141. ואולם בהמשך עדותו, שינה הנתבע 1 את גרסתו והעיד כי ידע על הסכם הפשרה (ראו עדותו בעמ' 48 ש' 19-3 לפרוט'):

ש. מפנה אותך להסכם הפשרה של ... עם ... נספח ו' לתצהיר של התובע. אני אומר לך שבתיק ההוצל"פ שלך קיימת הפחתה של החוב ע"ס 120,000 ₪ בתקופה הרלוונטית של הסכם הפשרה. האם אתה מודע לכך? ראית את זה שעשית הסכם פשרה עם ... שהיא קיבלה ...?

ת. זה לא קשור. גם אם היה משלם וגם אם לא. היה סכום מסוים כי תמיד הריביות היו עולות. כל הזמן הריבית הייתה עולה וזה לא משנה, 120 או 130, זה לא שהלכתי בואו סלקו לי את החוב. לא, חוב עדיין יש לי... ואני יצאתי מהתיק אחרי ששילמתי לה את הכסף והוציאו אותי ומכל ה...
ש. האם ידעת ואתה מודע גם היום שהייתה הפחתה?

ת. ידעתי.

ש. של ... ש... קיבלה מתיק ההוצל"פ שלך?

ב"כ הנתבע 1: אני מתנגד לשאלה.

ת. ידעתי.

ש. ולא ביקשתי מ... להבין מה פשר ההפקדה של ... ש לטובתך?
ב"כ הנתבע 1: זה לא לטובתו, זה לתיק ההוצל"פ."

142. בענייננו, לא ניתן להתעלם מהעובדה כי הסכם הפשרה הוגש לתיק ההוצאה לפועל (בו הנתבע 1 הוגדר כחייב) והדבר אך מחזק את המסקנה כי הנתבע 1 היה מודע היטב להסכם הפשרה. מכאן שהתנהלות האחים תומכת בהסכם המשפחתי באשר לזכויות התובע בבית המגורים.

143. זאת ואף יותר מזאת, התובע צירף לתצהירו הסכם נוסף שנערך ע"י ב"כ לאחר החתימה על הסכם הפשרה ובמסגרתו הוסכם בין התובע לבין הנתבע 1 על הפרדת הזכויות בבתי המגורים. יוער לעניין זה כי ההסכם לא נחתם (ראו נספח ח' לת.ע.ר מטעם התובע).

144. לטענת התובע מאחר וביטול העיקולים על הנחלה התעכב, הנתבע 1 סירב לחתום על ההסכם ובחר לשלם לגבי ... סך של 400,000 ש"ח לצורך סגירת חובו מולה.

145. כאשר נשאל הנתבע 1 מדוע בחר לשלם לגבי ... סך של ... ש"ח, על אף שידע כי התובע והגבי ... חתמו על הסכם פשרה, הוא השיב כדלקמן (ראו עדותו בעמ' 46 ש' 19-16 לפרוט'):

"ת. לשאלתך למה שילמתי ... העיקולים לא הוסרו והייתי הולך כל 28 לחודש משלם 2,000 ש"ח וזה יכל היה להימשך לכל החיים. חשבתי לעשות מהלך. לקחתי עו"ד בשכר והגענו לפשרה עם שילמנו לה סכום בסביבות ... ש"ח. היא הסכימה לפשרה הזאת להוציא אותי בכלל מהתיק הזה."

146. בנוסף הנתבע 1 העיד בחקירה הנגדית לפרוטוקול כי כוונתו הייתה לתת לתובע רשות לגור בבית בתמורה לתשלום החוב לגבי ... (ראו עדותו בעמ' 45 ש' 22-18 לפרוט'):

"ת. התקיימו הרבה שיחות ובכל השיחות שלי היה ברור לי שלסיים את הסכסוך עם גרושתו וישלם לה כמו שהוא אומר 120,000 ש"ח ואתן לו אישור רשות לגור בבית. זו הייתה הכוונה, אם אתם לוקחים את זה לכיוון אחר. החיך שלך מגוחך. הכוונה שלי הייתה דבר אחד, לתת לו רשות לגור בבית וזה הכול. מתוך זה הם לוקחים ומשמיעים מה שהם רוצים, אז יש להם טעות."

147. בהמשך עדותו בחקירה הנגדית לפרוטוקול טען הנתבע 1 כי שילם סך של 20,000 ש"ח לתובע (ראו עדותו בעמ' 47 ש' 27-23 לפרוט'):

"ש. אז כ... שילם ל... 120,000 ש"ח אתה בכלל לא ידעת וזה לא היה על דעתך ולא סוכמו הדברים קודם לכן?"

ת. אני ידעתי. לא סוכמו דברים, סוכם דבר אחד שיילך ויסיים עם הגרושה שלו ויקבל רשות, אפילו יקבל מעו"ד, שימשיך לגור בבית. זה היה הדבר היחיד. אני נתתי לו 20,000 ₪. יש לי עד."

148. יושם אל לב כי כאשר נשאל הנתבע 1 מדוע טענותיו באשר לסכום שניתן לתובע והעד שיוכל להעיד על אמיתות גרסתו לא צוינו בתצהיר עדות ראשית מטעמו, הוא השיב שככל ויהיה צורך הוא יביא את העד לעדות (ראו עדותו של הנתבע 1 בעמ' 48 ש' 1-2 לפרוט').
149. אפס, לא ברור מדוע לא זומן להעיד ואין כל הסבר מתקבל על הדעת ולכן מדובר בחוסר ראייתי משמעותי מבחינת הנתבע 1 אשר לפי הפסיקה אמור לחזק את טענותיו.
150. כידוע, הימנעות מהבאת עד רלוונטי, מקימה חזקה, לפיה הבאתו הייתה פועלת לחובת בעל הדין הנמנע. הפסיקה קבעה כי "אי הבאתו של עד רלוונטי מעוררת, מדרך הטבע, את החשד, כי יש דברים בגו וכי בעל הדין, שנמנע מהבאתו, חושש מעדותו וחשיפתו לחקירה שכנגד" (ראו לעניין זה ע"א 465/88 הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' מתתיהו) [פורסם בנבו].
151. המסקנה החדה כתער מכל האמור לעיל הינה כי אכן הייתה התחייבות של הנתבע 1 כלפי התובע לפיצול המגרש בו נמצאת דירת התובע מהנחלה וזאת בתמורה לסילוק החוב כנגדו בלשכת ההוצאה לפועל. זו הייתה התחייבות הנתבע. התכחשות הנתבע 1 להתחייבות על יסוד הטיעון שהחוב שולם על ידו צריכה להתבסס על יסוד דיני תום לב והשתקים שיפוטיים. כל זאת, בפרט לאור ביחוד לאור המצג ארוך הטווח שיצר הנתבע 1 בפני התובע ולאור מגורי התובע במשך 33 שנים.

פיצול המגרש מהנחלה

152. באשר לטענת התובע כי יש להורות על פיצול המגרש כך שביתו של התובע על חצרו יופרד והזכויות יירשמו על שמו במנותק מביתו של הנתבע 1, הרי שהתובע הפנה אל הוראת מנהל מקרקעי ישראל – הוראת אגף חקלאי מספר 62, אשר פורסמה ביום 14/02/99, וכותרתה היא: "הפרדת מגרש מגורים מנחלה/צרוף מגרש מגורים לנחלה להקמת יחידת מגורים שנייה" (להלן: "הוראת אגף חקלאי מספר 62").
153. ב- 14.2.99 נכנסה לתוקפה הוראת אגף 62, המפרטת את מדיניות המנהל בעניין הפרדת מגרש למגורים מתוך נחלה.
154. בכתב ההגנה מטעם רשות מקרקעי ישראל נטען כי הכרעה לעניין פיצול המגרש מהנחלה ניתנה בתמ"ש ... ולכן מדובר במעשה בית דין, עוד נטען כי לא ניתן לפצל את הנחלה.

155. בסעיף 6 לפסק הדין בתמ"ש ... נקבע כדלקמן:

"למעלה מן הצורך יוער, כי התובעת מסתמכת בין היתר על הוראת אגף החקלאי 62 (להלן: "ההוראה") בדבר הפרדת מגורים או צירוף מגרש מגורים לנחלה להקמת יחידת מגורים שנייה. אלא שהוראה זו איננה מענייננו, הוראת האגף מתייחסת למצב של גריעת מגרש מחלקה א', המיועד לבן ממשיך הבונה בית בנחלת הוריו. בענייננו, הנתבע אינו בן ממשיך, הבן הממשיך הוא ... אף אם נתייחס למצב כפי שאכן משתקף מכוונת הצדדים והמנוחה כי בית המגורים הוא בית מגורי האם, עם פטירתה, ... הפך מתוקף היותו הבן הממשיך בעל הזכויות בנחלה, הנתבע אינו יכול להיות מוגדר כבן ממשיך של ... מכל מקום, הצדדים אינם עומדים בתנאי ההוראה, גם לאור העובדה שהוראה זו קובעת שבמקרה של הפרדת מגורים, יחידת הדיור להורים תוצמד לבית המקורי של הנחלה. מה שאין כן בענייננו, לאור מינוי של ... כבן ממשיך".

156. ברם כפי שיפורט בהמשך בחקירתה הנגדית של הגב' איריס ורד לפרוטוקול, היא עצמה ציינה כי ישנה אפשרות לפצל את המגרש מהנחלה בתנאים מסוימים.

כלום ניתן לראות בפס"ד מעשה בי"ד והשתק פלוגתא ביחס לסוגיית פיצול המגרש מהנחלה?

157. יצוין כי מדברי בית המשפט בפסק הדין בתמ"ש ..., לא עולה כי נקבע ממצא פוזיטיבי ביחס לסוגיית פיצול המגרש מהנחלה.

158. בית המשפט ציין כי הוראת האגף מתייחסת למצב בו הבן הממשיך הוא שפונה בבקשה לפיצול המגרש מהנחלה ומאחר והנתבעת (הגב' ...) היא זו שפנתה בבקשה לפיצול המגרש מהנחלה, נקבע בלשון פסק הדין בתמ"ש ... (כמצויין בציטוט לעיל מס' 6 לפסק הדין) כי "ההוראה זו איננה מענייננו". כלומר, הואיל ו... אינה בן ממשיך, אין לה מעמד להגיש בקשה לפיצול המגרש מהנחלה. יוצא אפוא, שבהתאם לפסק הדין בתמ"ש ..., רק לנתבע 1 יש את המעמד המשפטי הנדרש כדי להגיש הבקשה לפיצול המגרש מהנחלה.

159. **ודוקו:** בית המשפט בתמ"ש ... לא בחן את האפשרות ל"כפיית" הפיצול על הבן הממשיך ואף לא התבקשה עמדת רשות מקרקעי ישראל לעניין בחינת האפשרות לביצוע הפיצול בדרך של כפייה.

160. עוד יודגש כי בתמ"ש ..., שאלת פיצול המגרש מהנחלה לא עלתה כלל לדיון אלא רק אוזכרה באופן אגבי ולא התקיים דיון לגופה של שאלה זו. כמו כן, לא נקבע כל ממצא פוזיטיבי בפסק הדין ונושא זה אף לא היה חיוני למתן פסק דין. כל זאת, מאחר ונקבע כי התובעת הגב' ... הגישה תביעה כספית ועל כן לא היה מקום לבחון האם זכויותיה הן קנייניות אם לאו. לפיכך

ברור כי יש לדחות טענה זו, ולא ניתן לקבל את הטענה כי קיים השתק פלוגתא או מעשה בית דין.

161. מעבר לדרוש, יוער כי ב"מעשה בית דין" נדרשת גמישות וזאת **כאשר הצדק מחייב**, בנסיבות המקרה כפי שצויין **בע"א 53/74 בריסטול מייארס קומפני נ' ביצ'ס גרופ לימיטד פ"מ כט(1)** 372, 382 מפי השופט זוסמן:

"אין משתיקים בעל-דין מפאת מעשה בית-דין שהיה, מקום שהדבר אינו מתיישב עם דרישת הצדק".

162. לפיכך במקרה זה אף אם הייתה מתקבלת טענת מעשה בית דין הרי שהיא לא תעלה בקנה אחד עם דרישת הצדק.

האם ניתן לפצל את המגרש מהנחלה בהתאם להוראת אגף חקלאי מספר 62?

163. בתעודת עובד הציבור אותה הגישה הגב' איריס ורד מטעם רשות מקרקעי ישראל צוין כי הוראת אגף חקלאי מספר 62 נועדה לאפשר מצב של גריעת מגרש מחלקה א' של הנחלה (חלקת מגורים) מבלי שהדבר יהווה פיצול של הנחלה במקרים מתאימים ובבקשה שתוגש מטעם בעל הנחלה.

164. הגב' איריס ורד חזרה על טענתה בחקירה הנגדית לפרוטוקול כי ישנה אפשרות לפיצול המגרש מהנחלה אך יש לקבל את הסכמת הבן הממשיך לפיצול הנחלה (ראו עדותה בעמ' 22 ש' 1-19 ובהמשך בעמוד 23 ש' 11-7 לפרוט'):

"ש.תאשרי בבקשה לבית המשפט שקיימת באופן עקרוני החלטת מנהל שמאפשרת הצטרפות של בעל נחלה בכלל ובמושב הזה ספציפית לתכנית המנהל שבה אפשר יהיה להפריד בין מגרש המגורים ובאופן הזה ליצור הפרדה של הבתים ככה שיהיה הסכם חכירה ישיר בין המנהל לבין מי שיפוצלו המגרשים עבורו.

ת. יש אפשרות להפרדת מגרש מנחלה, או בהתאם להוראת אגף 62 או בהתאם לעיגון זכויות החקלאים.

ש.את זוכרת לומר לבית המשפט באיזה החלטות עסקינן?

ת.הוראת אגף 62 ועיגון זכויות החקלאים זה בהתאם...

ש.פרק משנה 8.3.40 סימן ז'?

ת.כך.

ש.רק כדי שביהמ"ש יוכל לקבל תמונה מלאה, האם זה נכון שמה שצריך לעשות, בעל הנחלה הרשום, במקרה שלנו אולי הבן הממשיך, צריך לפעול על פי כמה קריטריונים? צריך פשוט לבקש את הפיצול? המדובר בעצם בהפרדת מגרש, ובין היתר צריך לשלם על היוון המגרש, לשלם על חובות עבר אם יש למנהל, אולי אפילו להסדיר חריגות בניה וכיו"ב?

ת.אמת. אבל כרגע הנחלה רשומה על בעלת הזכויות שנפטרה, אז מעבירים זכויות.

ש.כלומר, אם הייתה מגיעה היום באופן תאורטי בקשה חתומה על ידי מר ... שהוא עדיין לא רשום כבן ממשיך אבל ביקשו למנות אותו כבן ממשיך, את לא יודעת על מניעה משפטית קונקרטית שלא הייתה מאפשרת את פיצול המגרש?

ת.תחילה צריך להעביר זכויות.

ש.למי?

ת.יש בתיק בן ממשיך אז בהתאם לנוהל העברת זכויות אמורה להיות מוגשת בקשה להעברת זכויות לבן הממשיך מהמנוחה והבן הממשיך לאחר שיירשמו הזכויות על שמו יוכל להחליט באיזה מסלול הוא עושה את הפיצול.

165. כאשר נשאלה הגב' איריס ורד האם אפשר לכפות על הבן הממשיך לפעול לפיצול הנחלה היא השיבה בחיוב (ראו עדותה בעמ' 23 ש' 15-23 ובהמשך בעמ' 24 ש' 6-1 לפרוט'):

ש"ש. יש שתי אפשרויות לכאורה, האחת שהבן הממשיך לאחר שיקבל לידי את הזכויות יגיש בקשה ואז בהנחה שמולאו התנאים אין מניעה ספציפית שאת יודעת עליה שעשויה אפריורית למנוע את פיצול המגרש בנחלה ...?

ת. אני לא מכירה על פניו בעיה ספציפית בתיק להפריד מגרש מנחלה או להצטרף להסדר. אבל לכשיוגשו המסמכים וייבחנו באופן הזה שיש חריגות, אם יש שיקולים, אם עומד בתנאים.

ש.ש. לכן האופציה הראשונה היא וולנטרית, האופציה השנייה, האם בהעדר יוזמה מצד הבן הממשיך, אם תקבלו כגוף החלטה שיפוטית שאומרת שככל ויתוקנו התנאים הפיננסיים בעיקר והתכנוניים בהחלטה שיפוטית, ניתן לבצע את הפרדת המגרש.

ת. האם בית המשפט יורה לנו וידלג על ההסכמה שלו?

ש. **בדיוק.**

ת. אז צריך לחייב אותו, לא להכריח אותנו להתעלם ממנו. הכוונה לבן הממשיך, לחייב אותו כי שתי האופציות הן אופציות וולטריות, הוא יכול לבקש לפי סעיף 62 ויכול לבקש להצטרף להסדר.

ש. **או שניתן לאכוף עליו להצטרף להסדר?**

ת. אם בית המשפט ימצא לנכון לכפות עליו."

זאת ועוד, הגב' איריס ורד נשאלה האם טיפלה או נתקלה בהליך פיצול מגרש מנחלה בו בית המשפט חייב את בעל הנחלה להגיש בקשה לפיצול והיא השיבה כדלקמן (ראו עדותו בעמ' 27 ש' 15-23 לפרוט'):

"ש. **האם נתקלת או טיפלת במקרה בו בית משפט חייב בעל נחלה או בן ממשיך לפצל נחלה?**

ת. כן, אבל אין לי את הפרטים המדויקים. אני חושבת שאני זוכרת משהו ב... ו... זה מקרה מאד מיוחד שהפכו יישוב למושב ובעת ההסדרים שהצליחו לעשות אמרו אוקיי נסכים להפוך את זה לנחלה בתנאי שמפרידים מגרש עבור אחד הילדים וכי'.

ש. **בעצם את באופן אישי לא נתקלת במקרה של נחלה ספציפית במושב כלשהו שבו המינהל עשה פיצול בעקבות החלטה שיפוטית של בית משפט?**

ת. בית המשפט מחייב את בעל הזכויות לא את הרשות.

ש. **האם נתקלת במקרה כזה?**

ת. לא, לא את הרשות. הוא חייב את בעל הזכויות. לא את הרשות."

166. בהמשך הסבירה הגב' איריס ורד כיצד מתבצע הליך פיצול המגרש מהנחלה (ראו עדותה בעמ' 27 ש' 5-14 לפרוט'):

"ש. **נכון שלצורך פיצול נחלה בהתאם להוראות שהרגע דיברתם עליהם נדרשת הסכמה של בעל הנחלה או לחילופין הבן הממשיך שממונה בנחלה?**

ת. אנחנו מדברים על הפרדת מגרש מנחלה, וכאשר יש בן ממשיך צריך לבקש את האישור שלו גם.

ש. **נכון שבהפרדת מגרש מנחלה מפוצל שטח מגורים בלבד ואילו בעל הנחלה נשאר בעל המשק שכולל את כל השטחים החקלאיים?**

ת. בהפרדת מגרש מנחלה מפרידים מגרש של עד חצי דונם. אם יש שני בתי מגורים בנחלה מפרידים אחד מהם, אם יש בית אחד ניתן להפריד מגרש ריק. אם מצטרפים לעיגון זכויות החקלאים ומהווים ניתן לפצל יותר ממגרש אחד בהתאם לזכויות בתב"ע והנחלה כנחלה נשארת בידי בעל הזכויות המקורי."

167. המורם מהמוטעם והמקובץ, כי בנידון דידן ראוי ונכון לחייב את הנתבע 1 לפעול להשלמת רישום הזכויות בנחלה על שמו ופיצול מגרש המגורים מהנחלה, כאשר מובהר בזאת כי פיצול המגרש מהנחלה הינו בכפוף להסכמת הגורמים הרלבנטיים כולל המינהל ואגודת המושב.

168. ראו לעניין זה דבריו של הנשיא דאז בן דוד בהלכה המנחה בבית המשפט המחוזי בנצרת, ב-ע"מ 1041/06 פלוני נ' פלוני, שקיבלו תוקף בהלכה המחייבת מכבשונו של בית המשפט העליון ב- [בע"מ 9518/08 פלוני נ' פלוני](#) (פורסם במאגרים), [פורסם בנבו] שם צוין כדלקמן:

"אני מאמץ את הוריתו של בית המשפט קמא... בדבר פיצול חלקה א' בנחלה ורישום הזכויות בשם של בעלי הדין כמוצע שם. אם לא יסתייע הדבר מטעמים הקשורים במדיניות המוסדות השונים או תנאי ההסדר המחייב את המתיישבים, או עד שייעשה הדבר, מוכרת זכותם הבלתי הדירה והצמיתה של... (המבקשים- א"ר) להחזיק במגרש שיוקצה להם מכוח פסק הדין... לא נעלמה מעיני טענה אפשרית בדבר העדר התאמה בין ההסדר שמוצע כאן לפי תנאי ההסכם המשולש בענין העברת זכויות בנחלה."

לסיכום

169. אשר על כן, ולאור האמור לעיל, והואיל ובתמ"ש ... נקבעו זכויותיו של הנתבע 1 כבן ממשיך בעוד שזכויותיו של התובע נקבעו כבר רשות בלתי הדירה לכל ימי חייו, סבורני כי יש לבצע איזון בין הכספים ששולמו לתיק ההוצאה לפועל ע"י התובע והנתבע 1 בעבור הבית הנוסף שנבנה על הנחלה.

170. יחד עם זאת, מובהר כי ככל ויתאפשר לבצע את פיצול המגרש מהנחלה, תוך שלוש שנים מיום השלמת העברת הזכויות בנחלה על שם התובע, כך שהתובע יקבל את הזכויות על ביתו בנחלה (צורה A1-A2 לחוות דעת המומחה – להלן: "**בית המגורים של התובע**") אזי יהיה על התובע לשלם לנתבע 1 את מלוא הסכום ששולם על ידי הנתבע 1 לגב' ... במסגרת תיק ההוצאה לפועל החל ממועד התשלום בפועל בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן מיום (המדד הקובע הוא המדד הידוע ביום ביצוע התשלומים בפועל על-ידי הנתבע 1).

171. מנגד, ככל שלא יפוצל המגרש מהנחלה, תוך שלוש שנים מיום השלמת העברת הזכויות בנחלה על שם התובע, הרי שלאחר גמר ימיו ושנותיו של התובע, בית המגורים של התובע יישאר בחזקתו של הבן הממשיך, דהיינו הנתבע 1, ולכן יהיה על הנתבע 1 לשלם לתובע, במועדים

שיפורטו להלן, את מלוא הסכום ששולם על ידי התובע לגב' ... במסגרת תיק ההוצאה לפועל, לרבות כל חוב נוסף מכוח פסק הדין בתמ"ש ... בתוספת הפרשי ריבית והצמדה למדד המחירים לצרכן מיום (המדד הקובע הוא המדד הידוע ביום ביצוע התשלומים בפועל על-ידי הנתבע 1).

172. ההוראות הנ"ל (סעיפים 169-171) במקרה של פיצול הנחלה או הימנעות פיצול הנחלה מסיבה כלשהי יפורטו להלן (בסעיפים 174-180).

סוף דבר והוראות אופרטיביות

173. לפיכך ולאחר בחינה מעמיקה של הטענות ההדדיות, הראיות והמעמד המשפטי של הצדדים וזכויותיהם אני מורה כדלהלן.

174. הנתבע 1 מתבקש להשלים את הליך העברת הזכויות בנחלה מהאם המנוחה אליו בתוך 120 ימים. מובהר כי זכות זו לא כוללת את זכות השימוש והחזקה בבית בו גר התובע, בהתאם לגבולות שצוינו במפה המצבית של המודד מטעם בית המשפט (צורה A1-A2 במפת המודד).

175. במקביל, על הנתבע 1 לפעול בתוך שלוש שנים מיום השלמת העברת הזכויות בנחלה על שם התובע, לצורך פיצול המגרש מהנחלה, בכפוף לכל דין אחר ובהסכמת כל הגורמים הרלבנטיים.

176. יחד עם זאת, מובהר בזאת כי התובע הוא זה שעליו לשאת בכל העלויות הכרוכות בעלות פיצול המגרש לרבות תשלומי מיסים, היטלים ואגרות לכל הרשויות והגורמים.

177. כל צד יחתום על כל מסמך שיידרש לנתבע 1 לשם פיצול הנחלה ו/או העברת הזכויות במגרש על שם הנתבע 1.

178. ככל וניתן יהיה לפצל את המגרש מהנחלה, כאמור לעיל, התובע ישלם לנתבע 1 את מלוא הסכום ששולם על ידו לגב' ... במסגרת תיק ההוצאה לפועל, לרבות כל חוב נוסף מכוח פסק הדין בתמ"ש ... והכל בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן כאשר הסכום ישולם בתוך 90 ימים מיום מתן האישור לפיצול, שאם לא כן, יישא הפרשי הצמדה ממועד החיוב ועד לביצוע התשלום בפועל.

179. מנגד, ככל ולא יהיה ניתן לבצע את הפיצול מטעמים הקשורים בגורמים הרלבנטיים כאמור לעיל או בשל חסרון כיס או כל סיבה אחרת, הרי שלתובע זכות שימוש אישית בלתי הדירה בדירה שבה הוא גר במשק ... ב... זכות זו היא לכל ימי חייו והוא לא חב בתשלום דמי שימוש כלשהם.

180. זאת ועוד ככל ולא יהיה ניתן לבצע את הפיצול כאמור לעיל, הנתבע 1 ישלם לתובע את מלוא הסכום ששולם על ידו לגב' ... במסגרת תיק ההוצאה לפועל, לרבות כל חוב נוסף מכוח פסק הדין בתמ"ש ... , והכל בתוספת הפרשי ריבית והצמדה שישולם בתוך 90 ימים מחלוף המועד של שלוש שנים שנקצב כאמור לעיל לצורך ביצוע הפיצול, שאם לא כן, הסכום יישא הפרשי ריבית והצמדה ממועד החיוב ועד לביצוע התשלום בפועל.

לאור התוצאה שאליה הגענו, כל צד ישא בהוצאותיו.

המזכירות תשגר עותק פסק הדין לצדדים ותסגור את כל התיקים התלויים ועומדים ביניהם.

ניתן לפרסם פסק הדין ללא פרטים מזהים.

ניתן היום, י"ב אלול תשפ"ב, 08 ספטמבר 2022, בהעדר הצדדים.

ארנון קימלמן 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)